

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csik, Háromszék, Marastorda, Torda-aranyos és Udvarhely-
vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága

Előfizetési árca: egész évre 10 K, félére 5 K
negyedévre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdeté-
sek díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyud-
varhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta-
takarékpénztári csekk- és klringszámla 10489. sz.

Nem mernek békét kötni...

Tehát harc lesz a végletekig.

Mint már nem egyszer történt, a békehireket újból a leghevesebb harcok híre váltotta fel.

Ellenségeink sajtója és vezetőemberei egy év óta ismételtén beszéltek arról, hogy ők készek békét kötni „elfogadható alapon”.

Angliában a közvéleménytöbbször hangosan követelte köztudomására hozatalát annak, hogy mik volnának Anglia békefeltételei és hogy a háboru eredményeképpen mit követelnének a központi hatalmak.

A német kancellár férfias, tárgyilagos, higgadt beszédekben fejtette ki ismételtén, hogy ha békéről van szó, ő készséggel áll szóban ellenségeinkkel, ha azok a békétárgyalások alapjául elfogadják azt a helyzetet, amelyeket a harcterek mutatnak. Kijelentette, hogy az, amit ellenségeink ezzel az igazságtalan háboruval szerettek volna elérni, szóba sem jöhet a békefeltételeinek megállapításánál, hanem csupán a való helyzet, amely a kétéves öldöklés után a harc-
tereken alakult ki.

Józan gondolkodásu embernek, akármelyik harcoló félhez tartozzék, nem lehetne mást mondani, mint azt, hogy a kancellárnak igaza van. Azonban ellenségeink részéről mindent várhatóink inkább, mint józanságot. Így azután egyelőre ugylátszik, igazán nincs egyetlen zöldelő olajág széles Európában, ahol a béke galambja megpihenhetne.

Elzass-Lotharingia visszaadása, Kisázsia felosztása, Konstantinápoly semlegesítése és hasonló badarságok szerepelnek újból az entente politikusaink békefeltételei közt; mivel pedig mindez a legridegebb ellentétben áll a háboru eddigi folyamán kialakult harctéri helyzettel, meg kellett indulnia minden vonalon a legádázabb emberirtásnak.

Valakinek, vagy valakiknek viselniök kell Isten és az emberiség előtt a felelősséget azért, ami történt és történni fog.

Nincs emberi nyelv, amely elmondhatná, nincs toll, amely leírhatná, ami eddig történt; nincs képzelet, amely előre sejtethetné, mennyi véráldozat következik még ezután.

Csak egy a bizonyos az, hogy a felelősség nem minket terhel.

A német kancellárnak saját honfitársaival szemben kell védekeznie az ellen a vád ellen, hogy nem sietett eléggé a mozgósítással, hogy a béke fenntartásán fáradozott még akkor is, mikor már látnia kellett volna, hogy minden ilyen törekvés hiába való.

És igaz is. Ha Németország 1914-ben csak három nappal előbb mozgósít, ma már talán régen befejeztük volna a háborut s töméntelen emberéletet menthettünk volna meg, tenger sok szenvedést kerülhettünk volna el, ami békés szándéku késedelmezésünk miatt reánk szakadt; de százszor inkább igaza van a kancellárnak, mikor azt mondja, hogy a háboru kitöréséért való felelősséget nem vállalhatta se ő, sem Németország.

Ellenségeink azonban vállalták a felelősséget akkor, abban a reményben, hogy győzni fognak és vállalják újból a felelősséget azért, hogy folytatják a vérontást csak azért, mert a mai helyzet alapján *nem mernek békét kötni...*

Igy hát tombolhat a harc tovább eszeveszetten, míg minden entente-hóbort, minden orosz-angol-francia győzelmi remény vérbe nem full, vagy a tenger fenekére nem száll mint Kitchener lord, meg az ő hajója...

Ny-k.

„Székely vasutat.” a székelyeknek!

A hős 82-esek.

A cs. és kir. Hadügyminiszterium 1916 január 20-án kiadott 362-ik számú veszteség lajstromába foglalt székelyudvarhelyi csász. és kir. 82-es ezredbeli tisztek és legénység névsora (LXXVII. közl.)

Polgár István 8 sz. Csm. Szárhagy 1894 hadifogoly (Oroszország). — Portik Ferenc c. ővezető 12 sz. Csm. Gyergyóremete 1889 hadifogoly (Rasdolnoje, Oroszország). — Portik István Antal népf. Csikvm. Gyergyóremete 1893 hadifogoly (Oroszország).

Rác Albert 13 sz. Udv. Parajd 1891 hadifogoly (Kursk, Oroszország). — Ráduly Gáspár 4 sz. Csikmádéfalva 1892 hadifogoly (Oroszország). — Reszl Domokos népf. Udv. Nagyalambfalva 1878 hadifogoly (Oroszország). — Réthi Mihály pött. 4 pót. Csm. Gyergyószentmiklós 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ruzs Bokor népf. Csm. Gyimesbükk 1893 hadifogoly (Oroszország). — Ruzs Gergely népf. Szolnokdobokavm. Felsőilosva 1883 hadifogoly (Oroszország).

Sándor Áron 1 sz. Udv. Cseke-

falva 1883 hadifogoly (Oroszország). — Sándor Lázár 13 sz. Csikszentgyörgy 1884 hadifogoly (Petropawlowsk, Oroszország). — Sata Imre pött. Udv. Lövéte 1884 hadifogoly (Oroszország). — Sebestyén István népf. Udv. Parajd 1880 hadifogoly (Oroszország). — Siklódi Lajos Ferenc 2 sz. Csm. Ditró 1889 hadifogoly (Oroszország). — Siló Balázs címz. ővezető 11 sz. Csikszentkirály 1886 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk, Oroszország). — Simó Sándor pött. 1 pót. Udv. Csekefalva 1888 hadifogoly (Oroszország). — Simon András 8 sz. Csikvm. Gyergyóalfalu 1893 hadifogoly (Oroszország). — Simon György népf. Csikgyimesbükk 1886 hadifogoly (Oroszország). — Simon Károly (Géza) pött. Csikmind-szent 1889 hadifogoly (Oroszország). — Sipos Ferenc népf. Csikcsatószege 1881 hadifogoly (Oroszország).

Szabó Domokos ővezető 4 sz. Udv. Székelypálfa 1887 hadifogoly (Oroszország). — Szabó Ignác pött. 2 pót. Csikcsicsó 1888 hadifogoly (Oroszország). — Szabó János 1 pót. Udv. Székelyszentdemeter 1890 hadifogoly (Oroszország). — Szabó János 4 sz. Csikcsicsó 1883 hadifogoly (Nikolsk-Ussuryjsk, Oroszország). — Szabó Lajos pött. Udv. Szederjes 1885 hadifogoly (Oroszország). — Szász Gergely pött. 1 pót. Udv. Atyha 1888 hadifogoly (Oroszország). — Szász János 8 sz. Udv. Szederjes 1892 hadifogoly (Oroszország). — Szász István népf. Udv. Felsőrákos 1894 hadifogoly (Oroszország). — Székula Zakariás ővezető 12 sz. Csikvm. Gyergyószentmiklós 1894 hadifogoly (Oroszország). — Szentes Gergely pött. Csikjenőfalva 1880 hadifogoly (Oroszország). — Szilágyi János 5 sz. Szolnokdobokavm. Bálványosvárálja 1891 hadifogoly (Oroszország). — Szilveszter Lajos 16 sz. Csm. Gyergyóalfalu 1893 hadifogoly (Oroszország). — Szőcs János népf. Csm. Vasláb 1893 hadifogoly (Oroszország). — Szőcs Tódor 16 sz. Csikgyimesbükk 1881 hadifogoly (Oroszország). — Szopos Imre népf. Csikszentimre 1894 hadifogoly (Oroszország).

(Folytatjuk.)

Pater Dizmacsek József Gergely.

Ma, piros pünköszt napján itt, a csaták zajában temetünk — írja a kézdivásárhelyi „Székely Ujság”. A pap hangját, ki paptársát bucsuztatja és a katona hangját, ki bajtársától bucsuzik, messzi tulharsogja az ágyudőrej és a gépfegyver kattogása.

A róm. kath. pap beszenteli a holttestet és elvégzi az egyházi szertartást, a retormátus pap az erdélyrészi azon katonák nevében bucsuzik, kik bár csillagos tornyu templomban dicsérik az Urat, mégis sok lelki vigasztalásban részesültek az elhunytól, végül egy tiszt lép a sírhoz és a 24. honvéd gyalogezred tisztikara és legénysége nevében bucsuzik a hőstől, a katonától, ki a mellett, hogy pap volt, a legvitézesebb és legbátrabb katona vala.

Ilyen pünkösztünk van itt, a Tarnopol előtti dombos-völgyes vidéken az Urnak 1916-ik évében, mikor két nappal előbb hősi halált halt Pater Dizmacsek József Gergely tábori lelkészt temetjük. — Pater Dizmacsek J. Gergely — Ferenc rendi szerzetes, a háború kitörésekor harctéri szolgálatra jelentkezett, mint tábori lelkész. 1915. év elején be is hívták és azóta a 24. honv. gy.-ezrednél teljesített harctéri szolgálatot a szó legigazabb és legőszintébb értelmében. Ő tényleg a harctéren, a lövészárokból volt és ott tanította a honvédeket Isten tiszteletre és hazaszeretetre.

A honvédek között volt Ő mindig, nem csak a nyugalom és pihenés idején, hanem ott volt a legvéresebb, legizzóbb harcok közepette is mindig és bátorította, kitartásra buzdította az esetleg csüggedőket.

Igy érte halála is. Roham közben.

Az orosz állás ellen intézett roham alkalmával:

— „Csak előre kedves honvédek!” — jelszóval az ajkán, ő is rohamra ment. A roham fényesen sikerült, de Ő ezt már nem érthette meg, mert ellenséges gyalogsági golyótól fejen találva hősi halált halt. Hazáért... Királyért.

Harctér (Tábori posta 23. sz. 1916. jun. 12.)

Kovácsnai Gábor dr hadnagy.

Az igazi székely

Összetart és támogatja azt a lapot mely a Székelyföld egysége, előhaladása és így mindnyájunk érdekében küzd. Csak 2 K 50 fillérért három hónapig bárhova elküldjük a „Székelyország”-ot, melynek minden száma érdekes és értékes közleményeket ad.

SZÉKELY GAZDA.

— A Mezőségen is megkezdődött az aratás. Tordai tudósítónk jelenti: A mezőségen a rozs aratása megkezdődött. A rozs szemre igen szép, a kalászkok — melyek a idején virágoztak — hiányosak. A héten a buza aratása is kezdetét vette; a terméskilátások elég jók, — a helyenkénti jégkároktól eltekintve — közepes termés várható. A rossz munkáviszonyokon való segítség okából Torda aranyos vármegye alispánja a havasi jelleggel bíró járásokból a falusi népet egyrészt aratási szerződésekre kötésére szorította, másrészt berendelte az aratás idejére a mezőségre, miért a megye gazdaközönségének a legnagyobb elismerését érdemli meg. A megyében levő aratógépeket a gazdasági egyesület tartja nyilván, hogy szükség esetén a lehetőség határain belül segítségére legyen a gazdáknak az aratás biztosításánál.

— Az aratási munkára kirendelt havasi munkásoknak fizetendő béreket Torda aranyosvármegye területére az alispán az alábbiakban állapította meg: férinapszám élelemmel 2 K, 2 K 40 f, nőinapszám élelemmel 1 K 60 f, 2 K. Szakmányaik: 1. Egy kat. hold buza, rozs, kétszeres lekasálása, kévébe kötése, felgereztyélése és keresztbe rakása 20 korona. 3. Egy kalangya buza, rozs, kétszeres learatása keresztbe rakása (sugos kévékből 30 kévét számítva) 1 korona. 4. Egy kalangya árpa, zab learatása, keresztbe rakása 70 fillér. 5. Egy kat. hold árpa, zab lekasálása, felgyűjtése és gereztyélése 10 korona. 6. Egy kat. hold árpa, zab learatása sarlóval, keresztberakása 14 korona. 7. Egy kat. hold rét, lucerna, lóhere. baltaival lekasálása 4 korona. Az 1—6. tételek alatt felsorolt munkákért járó pénz helyett ugyanannyi értékű maximális áron számított termény is adható. Az 1—7. tétel alatti munkálatok elvégzéséért a fizetendő díjazáson kívül a munkások munkaadó által élelmezendők.

A hős apa és fia.

Dóczi István csikcsomortáni székely 60 éves kora dacára még 1914 decemberében önként lépett be a 24-es honvéd gárdaezredhez. Vitézül harcolt. Mellét a kisézüst vitézségi érem díszítette. Azonban a sors kegyetlen volt hozzá. Nem engedte meg, hogy hősi küzdelmének végcéljában gyönyörködhessek; 1915. február 15-én gránát találta és kioltotta nemes életét. Emléke áldott lesz és örökké élni fog többi vitéztársaiéval együtt — a hálás utókor szívében!...

Hősi halált halt atyjához méltó vitéz: Dóczi József, a derék fiu, ki 1914. augusztus 8-án vonult be a

székelyudvarhelyi 82 es gyalogezredhez.

Az oroszok ellen harcolt 1914. okt. 15-től 1915. szeptember 22-ig és az utóbbi év június 28-án tüzték mellére a bronz vitézségi érmét.

A harcedzett székely fiu, mint örvényező 1915 június 15-én újabb bravurost tettével adta jelét bátorságának és harctéri helyes érzékének. Ágyufedezet mellett az volt a feladata, hogy a visszavonuló csehek útját csapatával feltartóztassa. Nem volt könnyű a helyzet, mivel az oroszok nagy túlerővel özönlöttek előre és állásainkat is elfoglalták. Dóczi később érkezett segítségével az oroszokat állásainkból kiűzte s így a front helyreállott. Ezért aztán a kis ezüst vitézségi érmét kapta jól megérdemelt jutalmául.

Luck körül 1915. július 20-án az oroszok védő-állásukban megvetették lábukat. Nem akartak hátrálni. Egyik napon a század parancsnoka kisebb-szerű vállalatra szólította fel. Dóczi József azonnal jelentkezett Ladák Elemér budapesti és György József gyergyóremetei bajtársaival. Sötét éjjel, viharos, időben, süppedékes, nádas, mocsaras helyeken, nagy ügyességgel jutottak előre, egészen az ellenséges árokig. Megfeszített erővel véghez vitt munkájukban egyedül az oroszok által felgyújtott falu tüzfénye segítette, ami egyuttal elárulta a muszkák tömeges visszavonulását is. Ezt észrevéve, pontosan kikémlték az ellenség utirányát és sietve jelentést tettek északra-keletre. A századoktól kiküldött 17—17 ember olyan erővel rohant az ellenségre, hogy a muszkák a falutól nem messzire levő nagyon fontos és jól kiépített állásukat elfoglalni nem bírták.

Majd 1916. január 4-én az olasz harctérre került és ott a 46-osokkal együttesen állották a küzdelmet székely lelkesedéssel. Április 27-én Seirik főhadnagy így szólott hozzájuk:

— Fiaim, egy kissé nehéz feladat szorult megoldásra, melyiketek vállalkozik?

Természetesen Dóczi József volt az első, aki önként vállalta Bozsa András és Vincze Mihály gyalogsokkal a feladatot.

— Felszereltek magatokat 10—10 kézigránáttal — folytatta a főhadnagy. Ezeket bedobjátok az ellenséges árokba és megfigyelitek, hogy milyen fegyverrel hogyan és hányan lönek? Ha pedig valamelyiket elfogják, az gondoljon bajtársaira, szent hazájára és otthon maradt szeretteikre!...

28-án este 10 óra 10 perckor indultak a nagy utra, mely ezer meg ezer veszéllyel volt kikövezve. Isténben bizva, aki igaz ügyünket kezdettől fogva igazgatta, a megbeszélések után — halált megvető bátorsággal, de körültekintő figyelemmel vonultak előre.

Az első kézibomba robbanása után, az ellenség rakettákat lőtt fel és erősen figyelt. Azonban a sziklák között mozdulatlanul meglapult

hőseinket nem vette észre. Később nagyobb zajt hallva, a kézi gránátokat abban az irányban dobálták el, aminek megtörténte után, teljes tapasztalatot szerezve, árkaikba visszavonultak mind a hárman sértetlenül.

A főhadnagy örömtől sugárzó arcával gratulált és nyíltan kijelentette, hogy előléptetés és az első osztályú vitézségi érem lesz a derék haditény jutalma.

Ilyen és ezekhez hasonló székelymagyar vitézek védik oroszánbátorsággal a hazát immár két év óta. Lehetetlen tehát, hogy a magyarok Istene továbbra is velünk ne legyen!...

Kovács Antal,
e. é. önk. hadapródjelölt.

Régi székely adomák.

Írta: lengyeljafi Bárány Orbán Ottó.

4.

A kolduló barát „szemes”-e.

Kapcza pap Árkosról ismét visszatért Udvarhelyvármegyébe: Farkaslakára. Akkor Székelyudvarhelyt a szent Ferenc-rendiek kolostora tele volt szerzetesekkel. Az udvarhelyi esperesi kerület papsága pedig kivétel nélkül a barátokhoz szállott be — vendéglő helyett. Ezenkívül a havasalyi székelyek is, kik áruval a városba mentek, az üres szekerekkel mind a barátok udvarára állottak be. A barátok udvara akkor nagy volt, mert a cigányutcai (most Petőfi-utca) házak helye üresen állott, nem volt beépítve. A szerzetesek ezért semmi díjat nem vettek, ingyen beállóhelyként adták a havasalyi székelységnek udvarukat.

A barátok két hármassal lófogatot tartottak és két szekérrel jártak ki a havasalyi katolikus községekbe a konvent részére koldulni. Aratáskor szalmás gabonát gyűjtöttek, cséplés után télen szemes terményt. Tavasszkor pedig egész csordányi bárányt hordottak össze. A nép bőven adakozott az ingyen beállóhely kárpótlása fejében.

A kolduló barát kiment Farkaslakára is. Elment Kapcza paphoz és kérte, hogy a konvent részére adjon valami szemest. (A buzát, rozsot, árpát, zabot stb. így nevezi a székely).

Kapcza pap szívesen ígért is szemest és azt mondotta a barátnak, hogy a kocsisától küldjön be egy zsákot. A barát kiment a szekérhez és a kocsist a zsákkal beküldötte a szemesért.

Kapcza papnak volt egy hatalmas bakkmacskája. Gazdasszonyának meghagyta, hogy a macskát kösse bele a barát zsákjába és a kocsisnak adja oda. Ez így is történt s a kocsis hátára kapta és a szekér saroglyájába helyezte el.

Mikor a falu végéhez kiérkeztek, a barát hátranézett és látja, hogy az

egyik zsákban a szemes hánykolódik. A szekeret rögtön megállítva kitünt, hogy a Kapcza pap szemese nyugtalankodik. A kocsi oda küldötte a barát, hogy nézze meg, mi van a zsákban. Ez a zsákot kioldotta s abban a percben nagy prüszköléssel ugrott ki belőle az óriási macska és eszeveszett futással rohant vissza a faluba.

A barát hazaérkezve, nagy indignációval panaszkolt el a zárdafőnöknek és a többi barátoknak, hogy a farkaslaki pap ötven mennyire megcsufolta. Természetesen mindnyájan megbotránkoztak.

Kapcza pap a következő kedden — mintha mi sem történt volna — egész jó kedvében állított be a barátokhoz, kik azonban mindannyian haragos arcokkal fogadták.

Kapcza pap nem jött zavarba. Faggatni (kérdezgetni) kezdte a barátokat, hogy mi a bajuk s mikor a macska-ügyet felhozva, méltatlankodtak, előhívta a kolduló barátot és így szólt hozzá:

— Te mit kértél tőlem? — kérdezé Kapcza pap.

— Szemest — felelte a barát.

— No fiam, én azt adtam neked, a mit kértél, mert annak olyan két szeme van, hogy még a nagyapádnak sincs külömb.

A barátok között nagy nevetés tört ki és a tréfát az ebédnél vigáldomás követte.

5. Kapcza pap utolsó órái.

Kapcza pap később nagy beteg lett. Székelyudvarhelyt akkor egy Krausz nevű híres orvos volt, akit magához hivatott Farkaslakára.

Mikor az orvos megvizsgálta, így szólt Kapcza pap:

— Van-e még élet doktor ur?

— Legtovább 24 óra — felelte őszintén Krausz.

— Doktor ur! Egy ötven vedres hordó bort a tegnapelőtt csapoltattam meg, halasszuk el addig, amíg azt megiszom — esengett Kapcza.

Krausz azonban vállát vonogatva, szótlanul távozott...

Székely hősök.

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyéből származó és a világháborúban megsebesült, meghalt vagy hadifogságba jutott hősöknek a hadügyminisztérium veszteség lajstromai alapján összeállított hiteles kimutatása.

LXXIX.

Az 1915. nov. 5-én kiadott 258. sz. veszteség lajstrom szerint: Csiki Attila hadapród 3 honvégye. Udvm. Olasztelek 1887 hadifogoly (Oroszország).

Balog József István tart. 50 gye. 14 sz. Tavm. Felvincz 1884 hadifogoly (Omsk, Oroszország). — Band-

ján Sándor 50 gye. Tavm. Mezőnagycsán 1887 hadifogoly (Charkow, Oroszország). — Bercsa Mihály 50 gye. 11 sz. Tavm. Alsószolcsva 1889 hadifogoly (Oroszország). — Brád János 50 gye. 8 sz. Tavm. Torockó 1891 hadifogoly (Omsk, Oroszország).

Csokán Sándor pótt. 50 gye. Tavm. Mezőnagycsán 1881 hadifogoly (Orenburg, Oroszország).

Dandos Eliás, Minda pótt. 50 gye. Tavm. Brezest 1886 hadifogoly (Tjumen, Oroszország). — Demeter Albert honvédhuzár 3 ezs. 3 Esk. Marostvm. Nyárádgálfalva 1885 hadifogoly (Oroszország). — Dinis Áron 50 gye. Tavm. Bisztra 1888 hadifogoly (Tjumen, Oroszország).

Gál Dénes huzár 9 hvhe. 1 Esk. Marostvm. Havadtó 1890 hadifogoly (Beresowka, Oroszország).

Hudria Simon 50 gye. 7 sz. Tavm. Indal 1891 hadifogoly (Ufa, Oroszország).

Király János pótt. 50 gye. 4 sz. Tavm. Keresztes 1885 hadifogoly (Tjumen). — Kis István pótt. 50 gye. 3 sz. Tavm. Marosdécse 1882 hadifogoly (Pensa, Oroszország). — Krisztea György Vazul 50 gye. 12 sz. Tavm. Feketevölgy 1891 hadifogoly (Tjumen).

Miron János tart. 50 gye. Tavm. Pusztacsán 1882 hadifogoly (Tjumen). — Moldován István tart. 50 gye. 9 sz. Tavm. Mezőbő 1888 hadifogoly (Oroszország).

Oara Ignác Vazul tart. c. ővezető 50 gye. 3 sz. Tavm. Felsőpodsága 1886 hadifogoly (Samarland, Oroszország). — Orb Miklós 50 gye. 11 sz. Tavm. Nagylupsa 1891 hadifogoly (Orenburg, Oroszország). — Ozsváth Sándor huzár 9 hvhe. 1 Esk. Marostvm. Havadtó 1887 hadifogoly (Beresowka, Oroszország).

Páska Vazul Simon 50 gye. Tavm. Szkerisora 1890 hadifogoly (Tjumen). — Pirsol József tart. 50 gye. 1 sz. Pusztacsán 1885 hadifogoly (Tjumen). — Popa István pótt. 50 gye. Tavm. Gerend 1889 hadifogoly (Tjumen).

Szigethi Miklós pótt. 50 gye. Tavm. Torda 1883 hadifogoly (Oroszország).

Trifa Szilárd pótt. 50 gye. Tavm. Csértés 1886 hadifogoly (Tjumen). — Tyiorán János tart. 50 gye. 7 sz. Tavm. Harasztos 1883 hadifogoly (Ufa, Oroszország).

Vésza János pótt. 50 gye. Tavm. Lunka 1886 hadifogoly (Wytegra, Oroszország).

(Folytatjuk.)

— Az ararás befejeztéig ne legyen heverő ember az országban — írja Gróf Ficsa István miniszterelnök a gazdasági bizottságokhoz. Fogjon mindenki szent lelkesedéssel a munkához. Legyünk méltóak a harctéren küzdő fiainkhoz. Amíg ők vérüket ontják a hazáért, végezzük el mi itthonmaradottak az ő munkájukat!

Több testvér a világháborúban.

E cím alatt a „Székelyország”-ban külön rovatot nyitottunk és itt az öt székely vármegye (Csík, Háromszék, Marostorda, Tordaaranyos és Udvarhely) területéről származó azon családokról, amelyek több taggal vettek és vesznek részt a világháborúban, készséggel megemlékezünk, ha a szükséges adatokat rendelkezésünkre bocsátják.

4. Medeséri Barthalis-fiúk.

Barthalis Sándor birtokos 61 éves és felesége szül. László Anna derék székely szülőknek 11 gyermekük volt, akik közül 2 leány és 7 fiu ma is életben van s közülök 6 fiu teljesít katonai szolgálatot a már két év óta tartó világháborúban.

A legidősebb fiu Kálmán okl. gépész a 82-es ezredbe vonult be és tart. hadnagy őccsével a 62-eseknél szolgált mostanáig, mikor a cséplési idényre szabadságot nyert.

Balázs 82 es tizedesről 1914 augusztus óta semmi hír nem érkezett szüleihez. Nyoma veszett. Régen keresik, kérdezik az aggódó szülők, de nem találják. Valószínűleg fogoly lett az első ütközetekben.

Sándor a kolozsvári egyetemi kórháznál teljesíti közérdekű hivatását, mint besorozott, de nélkülözhetlenség miatt felmentett katona.

Béla siménfalvai s. jegyző, 62-es tart. hadnagy és századparancsnok, a mozgósítás óta a harctéren van.

Áron 22 es honvédgyalogezredbeli tart. zászlós, a kolozsvári unitár. főimn. tett érettségét és azóta vitte harcol a derék honvédekkel.

Mihály nem régen vonult be a 82-es ezred 4. századához.

Feljegyzésünk hiányos lenne, ha Barthalis Márton homoródvárofaslvi unitár-énekvezér tanítóról meg nem emlékeznénk; ő a 7-ik fiu, ki az itthoni harctéren küzd a kultura fegyvereivel.

HIREK.

— Rendkívüli hőség volt a múlt héten a Székelyföldön. Kedden és szerdán a hőmérő még Csikban is — ami ott példátlan — 45 Celsius fokra emelkedett. Ugyanilyen arányu hőség volt Udvarhelyvármegyében is, hol csütörtökön este a nagy meleget iszonyu szélviharral beköszöntött zápor követte.

— Özs. Bencze Mártonné szül. patakfalvi Ferentzy Mária, néhai Bencze Márton oklándi ügyvéd felesége, életének 74 ik évében elhunyt Székelyudvarhelyt, hol e hó 7-én a róm. kath. sirkerthe helyezték örök nyugalomra. Ferentzy Gyula, Udvarhelyvármegye nyug. árvaszéki elnöke testvérét, Dr Finkér Béla székelyudvarhelyi ügyvéd pedig anyósát gyászolja az elhaltban.

— Harctéri gyorsmentés. A Magyar Vöröskereszt védnöksége alatt álló harctéri gyorsmentés legalább 20 első segélyt nyújtó mozgó sebészeti csoport felállítását tervezi. Ezek célja: 1. A front közvetlen közelébe lehetőleg gyors első sebészeti segély nyújtás és a katonaeorvosok támogatása a csapatok segélyhelyein. 2. A rajvonal előnyomulása esetén a nem szállítható sebesülteknek ott helyben való ellátása mindaddig, amíg szállíthatóvá válnak. E csoportok létesítése érdekében Magyarországon végrehajtó bizottság alakult, amelynek tevékenysége arra irányul, hogy ez intézmény iránt az általános érdeklődést felkeltse. A bizottság élén Gróf Apponyi Albert díszelnök, Gróf Khuen-Héderváry Károlyné díszelnőknő, Gróf Batthyány Lajos elnök, Gróf Hadik-Barkóczy Endréné elnök és B. Virágh Géza főtitkár állanak. Természetbeni adományok (korsók, tálak, csészék, szalmazsákok, vánkók, fehérneműk, háztartási ruhák, huzatok, fűzelék és huskonzervek, fűszer, mustár, cukor, kávé, tea, csokoládé, kétszersült, italok, palackozott fehér- és vörösborok, cognac, szilvrium, tojás cognac, málnaszörp, marmelade (gyümöcsíz, lekvár), ecet, olaj stb.) a Magyar Vöröskereszt Egylet raktárában: Budapest, IV. Alsóerdősor 8. sz. vétetnek át elismervény ellenében. Pénzadományok 50 fillértől feljebb: „Adomány a harctéri gyorsmentés részére” címen a m. kir. postahivatalok útján fizetendők be.

— Menselejtezés lesz augusztus 8-án Sepsiszentgyörgyön, 9-én Homoródon és 11-én Désen, 10-én pedig ménvásár Kolozsváron. A tenyésztésre még alkalmas méneket a helyszínén azonnal eladják.

— Julius 20-ikáig a 100 K-ás munkásjuttalomra pályázhatnak — munkaadójuk ajánlása mellett — a marosvásárhelyi székely kamara kerületében illetékes, magyar honos ipari munkások, kik a tanuló-évek beszámításával legalább 15 évig megszakítás nélkül ipari munkával foglalkoztak s évi keresetük összege a 2000 koronát meg nem haladja s akik ez idő alatt — okmányokkal igazolva — kiváló szorgalmat és hűséget tanúsítottak. A folyamodványok bélyegmentesek s a nevezett kamarához küldendők be.

— Erdély gazdasági akciója. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya folyó hó 1-én Bárá Jósika Gábor elnökle alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az egyesület alapszabályait a vármegyei gazd. egyesületekkel való kapcsolat megteremtése érdekében aként módosítja, hogy az erdélyrészi vármegyei társesületek 3-3 tagot delegálhatnak az E. G. E. választmányába. A választmány megállapította a folyó évi munkaprogramot és elhatározta, hogy az egyes szakkérdésekben való javaslatlételre szakelődöket kér fel. Így a szakoktatással kapcsolatos ügyek előadójául felkérte: Dr Szent-

királyi Ákos ny. gazd. ak. igazgatót, a vámkérdésekkel kapcsolatos ügyek előadója: Dr Boér Elek egyet. ny. r. tanárt, a többtermelés kérdésének tanulmányozására: Jászberényi András gazd. ak. tanárt, az állattenyésztési kérdések előadója: Báró Kemény Józsefet, a házi ipari és falusi szociológiai kérdések előadója: Dr Csérér Lajost, a birtokpolitikai kérdések előadója: Tokaji Lászlót. Melegen üdvözljük az E. G. E. alapvető irányát, mely — ha kellő kitartással vezetik — hivatott lesz az erdélyrészi gazdasági élet feltámasztására és okszerű, helyes mederbe terelésére. Az erdélyrészi különleges viszonyok és az adott helyzet parancsolja, hogy a vármegyei gazdasági szervezetek minél rövidebbre és minél erőteljesebb kézzel fogják meg a népgazdálkodás gyep-lőszárát...

— **Az acetyléngáz** előállításáról világítási vagy más célokra való felhasználásáról a magyar kormány újabb rendeletet bocsátott ki, amelyet az érdekeltek a kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetnek.

— **Iratok külföldre vitele.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek a kereskedelmi és iparkamarához intézett értesítése szerint, a hadseregőparancsnokság hozzájárulásával a Magyarországból és Ausztriából külföldre történő utazások alkalmával az iratok és nyomtatványok stb., az erre feljogosított katonai hatóságok által hivatalosan lezártnak (lepecsételtetnek.) Ez az intézkedés lehetővé teszi a hazai közgazdaság és ipar érdekében utazó egyéneknek, hogy a szükséges segédesszközöket (számítások, árjegyzékek ajánlatok, tervek stb.) magukkal vihessék. Az ilyen iratok hivatalos lezárásának vizsgálatára a következők vannak feljogosítva és pedig: I. Magyarországból és Ausztriából való külföldi (utazásoknál): a) a cs. és kir. hadügyminiszterium osztályai, b) a katonai parancsnokságok és az általuk kijelölt állomásparancsnokságok, c) a pólai hadiki- kötő parancsnoksága, d) az erődparancsnokságok, II. Magyarországra és Ausztriába külföldről történő utazásoknál: a cs. és kir. diplomáciai képviselők és a tényleges konzulátusok. Szolgáljon az érdekeltek tudomásul és mihez tartásul.

— **Hősi halál.** Csikszeredai Kóvács István okl. kántor-tanító, a csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézetnek volt növendéke, a m. kir. 9-ik honvéd gyalogezred páratlan vitézségű, derék székely őrnagya, az összes harctéri kitiüntetések tulajdo-

nosa — mint részvétellel értesülünk — a most folyó titáni küzdelmek közepette Wolhyniában, schrapneltől találva, hősi halált halt. A székely nemzetnek egyik nagyrahivatott, ősi szívvel, bátor lélekkel megáldott fia veszett el benne, hogy szaporítsa a félistenek számát, akiknek emléke örökké élni fog közöttünk...

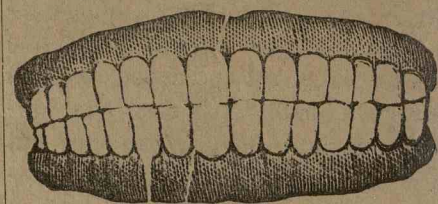
— **Az élelmiszer-üzletek** — a legújabb belügyminiszteri rendelet szerint — vásár- és ünnepnapokon is d. u. 6 órától este 9 óráig nyitva tarthatók.

— **Az ásványvizek kivitele.** A m. kir. pénzügyminiszter a barátságos vagy semleges államokba való rendeltetéssel feladott ásványvizek kivitelét — további intézkedésig — bizonyos feltételek mellett, általános- ságban engedélyezte. Tudatta, hogy ugyanilyen intézkedést tett a oszt- rák csász. és kir. pénzügyminiszter is. Az erre vonatkozó rendelet rész- letei a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők.

Nyomatlla és kiadja BETEGH PÁL
könyvnyomtató int. Székelyudvarhely.

Ebédőszekrény márványlap-
pal és kiváló felszereléssel
nagyon olcsón eladó. Hol?
Megmondja e lap kiadóhiva-
tala.

Fogászati műterem



Springer M.
Brassó, Lópiac 10. sz. l. em.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy **műtermemet áthelyeztem** a fenti cím alá.

Végzek minden a fogászat terén előforduló teendőket u. m.: minden- féle **fogtömést** (plombálást) és **fog- csinálást**.

Ugy egyes fogakat, mint egész fogsort rágásra használhatóan a gyökérnek a szájból való eltávolítása nélkül. Ugyisint **arany** foglalattal vagy **platinával** is.

Arany fogkoronát, hidmunkát szájpadi- lás nélkül, valamint a szájból ki nem vehető. Nem jól illő fogsorok átalakítását is.

Minden munkát a legjobb kivitelben készítek.

Fog- és gyökérhúzást a legkényelmesebb bánásmód mellett eszközölök.

Kiváló tiszlettel:
SPRINGER M.

áll. vizsgázott fogtechnikus.

Könyv-, zenemű-, papir-,
író- és rajzszerkereskedés,
könyvnyomda és ujság-
kiadó hivatal.

Betegh Pál

„Székelyország”

Csik-, Háromszék-, Marostorda-,
Tordaaranyos- és Udvarhely-
vármegyék független székely ér-
dekű ujsága.

könyvnyomdája és könyvkötő intézete

a „Székelyország” („Székely-Udvarhely”) szerkesztősége és kiadó-
hivatala Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 31. szám (saját ház).

A székelyföld
legnagyobb nyomtatvány-
raktára!

Elkészít mindenféle
községi, körjegyzői,
egyházi, tanügyi, ügy-
védi, végrehajtói és
mindenféle magánügyi
nyomtatványokat és
állandóan raktáron
tartja.

Vidéki megkeresésre
azonnal válaszol. Költ-
ségjegyzékkel díjtalanul
szolgál.

Telefon szám 15.

Könyvnyomdai munkák u. m. könyvek,
plakátok, számlák, jegyzékek, borítékok,
névjegyek, eljegyzési és esküvői kár-
tyák, meghívók, körlevelek és gyászje-
lentések a legrövidebb idő alatt esinos
kivitelben a legolcsóbb árak mellett ké-
szülnek.

Keresek egy jóra való, szorgal-
mas fiút nyomdász tanulónak.
Reál- vagy polgári iskolai két osztályt,
avagy al gimnáziumot végzetek előny-
ben részesülnek.

Figyelmeztetés!

Hirdetés az üzlet-
lelke! Hirdetés nél-
kül nincs üzlet! Hir-
dessen a „Székely-
ország”-ban és üz-
letében okvetlen
lendületet fog ta-
pasztalni.

Hirdetések díjsza-
bás szerint. A „Szé-
kelyország” meg-
jelenik minden va-
sárnap. Előfizetési
ára egy negyedévre
2 K 50 f. Egyes
szám 16 fillér.

Az Élet könyve mint ál-
landó házi orvós 3 K
kapható e lap kiadó
hivatalában.